

CLASICI AI LITERATURII UNIVERSALE

EMILY BRONTË

La răscruce de vânturi

Traducere din limba engleză de DANA POPESCU

Prefață de DAN GRIGORESCU

CORINT

Catherine și-a îndeplinit probabil planul, de vreme ce următoarea propoziție se referea la un alt subiect. Plângea furioasă.

„Nu mi-am închipuit niciodată că Hindley m-ar putea face să vărs atâtea lacrimi!” scria ea. „Mă doare capul așa de tare, că nu-l pot ține pe pernă, și tot nu pot să uit. Sărmanul Heathcliff! Hindley zice că-i un vagabond și nu-l mai lasă să stea sau să mănânce cu noi, și mai spune că nu am voie să mă joc cu el și amenință că-l dă afară din casă dacă trecem peste cuvântul lui. A dat vina pe tata (cum de-și permite?) că s-a purtat prea frumos cu H. și a jurat că o să-l pună el la punct!”

*

Începuse să-mi cadă capul peste paginile abia luminate, ochii-mi fugeau de la rândurile scrise de mână la cele tipărite. Am observat un titlu roșu, cu ornamente...

„De Șaptezeci de Ori câte Șapte¹ și cel Dintâi după cele de Șaptezeci de Ori câte Șapte. O Predică evlavioasă ținută de Reve-rendul Jabes Branderham, în capela din Gimmerden Sough.” Pe jumătate treaz, îmi băteam capul, căutând să află ce putea spune Jabes Branderham, când am alunecat înapoi în pat și am adormit.

Din nefericire, ceaiul prost și enervarea (căci ce altceva putea fi?) m-au făcut să petrec o noapte îngrozitoare. Nu-mi amintesc o alta care să-i fi semănat în suferință.

Am început a visa de cum n-am mai știut de mine. Părea că se făcuse deja ziuă, iar eu plecasem spre casă, cu Joseph drept călăuză. Ne croiam cu greu drum prin zăpada troienită, în vreme ce partenerul meu de drum mă copleșea cu reproșuri nesfârșite,

---

¹ Matei 18:22.

că nu-mi luasem cu mine toiajul de pelerin: după ce îmi spusese că nu puteam intra în casă fără așa ceva, Joseph flutură plin de sine o măciucă despre care am dedus că reprezenta tocmai toiajul respectiv.

Preț de o clipă mi s-a părut absurd să am nevoie de o astfel de armă doar ca să pot pătrunde în propria casă. După care, îmi veni o altă idee. Nu într-acolo mă îndreptam; făceam această călătorie pentru a-l asculta pe faimosul Jabes Branderham cum predică din Biblie „de șaptezeci de ori câte șapte” și nu mai știam bine cine, eu sau Joseph, sau poate predicatorul, îl comisese „pe cel dintâi după cele de șaptezeci de ori câte șapte” și urma să fim expuși în public și apoi excomunicați.

Am ajuns la capelă – chiar trecusem pe acolo, de câteva ori, în preumblările mele: se află într-o vâlcea dintre două dealuri, undeva mai sus, în apropierea unei mlaștini pline de turbă, pregătită să îmbălsămeze cele câteva trupuri care zac acolo. Acoperișul a rămas intact până în zilele noastre, dar cum un preot nu primește decât douăzeci de lire pe an și o casă cu două camere care amenință să ajungă în curând cu una singură, nicio față bisericească nu vrea să-și asume îndatoririle de pastor, din moment ce credincioșii mai degrabă l-ar lăsa să moară de foame decât să-i dea un penny din buzunarul propriu. Cu toate astea, în visul meu, Jabes avea o grămadă de enoriași ce-l ascultau cu atenție, iar predica sa era – Dumnezeuule, ce predică – împărțită în *patru sute nouăzeci* de părți: fiecare cât una obișnuită ținută din amvon – și fiecare vorbea despre un păcat! Unde le-a căutat, nu știu; avea un stil aparte de a interpreta cuvintele Bibliei și părea necesar ca fiecare credincios să păcătuiască în alt fel de fiecare dată.

Erau păcate dintre cele mai ciudate – încălcări ale firii pe care nu mi le închipuisem până atunci.

Cât de plictisit mă simțeam! Cum mă mai foiam și căscam și moțaiam și apoi mă trezeam! Cum mă ciupeam și mă înțepam,

îmi frecam ochii, mă ridicam, apoi mă așezam și-l înghionteam pe Joseph să-mi spună dacă o să se termine *vreodată* predica.

Eram, prin urmare, condamnat să ascult tot – în cele din urmă, preotul ajunsese la „cel dintâi după cele de șaptezeci de ori câte șapte”. În acel moment, am simțit fiorul divin pogorând asupra-mi, m-am ridicat și l-am denunțat pe Jabes Branderham că ar fi comis acel păcat pentru care niciun creștin nu poate primi iertare.

— Domnule, am exclamat, stau aici, între acești patru pereți, unde am îndurat și iertat cele patru sute nouăzeci de capete de acuzare din predica dumneavoastră. De șaptezeci de ori câte șapte mi-am luat pălăria, pe punctul de a pleca – de șaptezeci de ori câte șapte m-ați silit, în mod ridicol, să-mi reiau locul. A patra sută nouăzeci și una oară îmi este de ajuns! Martiri, tovarăși de suferință, pe el! Dați-l jos și faceți-l bucăți, nimiciți-l, încât nici cel ce-l știe să nu-l mai cunoască.

— *Tu ești omul acesta!*¹ a strigat Jabes, după un moment de solemnă tăcere, și se plecă înainte. De șaptezeci de ori câte șapte ți-ai întors privirea de la mine – de șaptezeci de ori câte șapte am vorbit cu sufletul meu și-am zis: „Vai, aceasta-i numai slăbiciune omenească, și aceasta poate fi iertată”. Dar iată cel dintâi după cele de șaptezeci de ori câte șapte. Fraților, aduceți la îndeplinire împotriva lui judecata scrisă. Aceasta este o cinste pentru toți credincioșii!²

Cu aceste din urmă cuvinte, întreaga adunare și-a înălțat toiegele de pelerini, m-a cuprins ca într-o chingă, iar eu, neavând nicio armă cu care să mă apăr, m-am văzut nevoit să mă lupt cu Joseph, cel mai apropiat și mai feroce atacator, ca să-i iau toia-gul. Mai multe toiege s-au încrucișat și câteva lovituri ațintite spre mine au pogorât asupra altor capete. Întreaga capelă ajunsese să răsune de bătăi. Mâna fiecăruia era ridicată împotriva

---

¹ Samuel 12:7.

² *Psalmul 149*, 9.

vecinului său¹; în vreme ce Branderham, nevrând să rămână mai prejos, începu zelos să reverse torente de bocănituri în amvon, care au avut un asemenea efect încât, spre negrăita-mi ușurare, m-au trezit.

Și ce anume sugerase tumultul infernal, ce anume jucase rolul lui Jabes? Nimic altceva decât o ramură de brad stârnită de vijelie, care atingea zăbrelele și-și ciocnea de geam conurile uscate.

Am ascultat o clipă neîncrezător, am descoperit sursa de zgomot, m-am răsucit și am adormit la loc, apoi am visat din nou – un vis și mai neplăcut, dacă mai era posibil.

De data asta stăteam întins în dulapul acela de stejar, și auzeam limpede vântul puternic și zăpada troienită, creanga de brad cu sunetu-i enervant, pe care acum mi l-am explicat corect; și totuși, mă irita atât de mult, încât m-am decis s-o reduc la tăcere, pe cât puteam; astfel că m-am ridicat și am încercat să deschid fereastra. Cârligul era înțepenit în urechea lui, fapt observat de mine pe când eram treaz și, între timp, uitat.

— Și totuși, trebuie s-o opresc, am murmurat și, după ce am spart geamul cu pumnul, am întins afară mâna pentru a apuca ramura care mă deranja; dar degetele mi s-au încheștat de cele ale unei mâini mici, reci ca gheața.

Intensitatea coșmarului mă pătrunse pe deplin; am încercat să-mi retrag brațul, dar mâna rămânea încheștată de a mea, în timp ce un glas foarte trist suspina:

— Lasă-mă să intru! Lasă-mă să intru!

— Cine ești? am întrebat, chinându-mă totodată să mă eliberez.

— Catherine Linton, a răspuns cu o voce tremurată. (De ce m-oi fi gândit la *Linton*? Doar citisem *Earnshaw* de douăzeci de ori mai mult decât *Linton*.) Am ajuns, în sfârșit, acasă, m-am pierdut prin mlaștini.

---

¹ Cf. Facerea 16:12; Isaia 19:2; Zaharia 8:10.

În vreme ce vorbea, am izbutit să deslușesc chipul unui copil uitându-se la mine prin geam. Groaza mă făcu să acționez cu cruzime; și, văzând că n-are rost să încerc să o desprind de mine, i-am prins încheietura mâinii în geamul spart și am apăsat-o, înainte și înapoi, până când sângele curs a îmbibat așternuturile. Dar ea continua să se tânguie: „Lasă-mă să intru!”, și-și păstra aceeași strânsoare puternică, înnebunindu-mă de frică.

— Cum să fac asta? i-am răspuns într-un târziu. Dă-mi întâi *mie* drumul, dacă vrei să te las să intri!

Degetele mă eliberară din strânsoare; mi-am tras mâna înauntru și am adunat degrabă o stivă de cărți în dreptul spărturii, apoi mi-am astupat urechile să nu mai aud jalnicele ei rugăminți.

Am izbutit să rămân așa cam un sfert de ceas, dar de cum am ascultat din nou, am auzit iarăși țipătul îndurerat.

— Pleacă! am strigat. Nu am să te las niciodată să intri, nici dacă o să te rogi de mine douăzeci de ani!

— De douăzeci de ani, se tângui glasul, de douăzeci de ani rătăcesc!

Și-n aceeași clipă am auzit de afară zgomotul slab al unei zgârieturi și teancul de cărți se mișcă, de parcă-l împinsese cineva în față. Am încercat să sar din pat, dar nu m-am putut mișca, așa că am urlat disperat.

Aflat într-o stare de confuzie, am descoperit că țipătul nu fusese imaginar. Pași grăbiți s-au apropiat de camera mea; cineva deschise ușa dintr-o mișcare hotărâtă și o lumină licări prin pătratele tăiate în tăbliile patului. Ședeam încă tremurând și-mi ștergeam sudoarea de pe frunte, dar oaspetele nepoftit păru să ezite și mormăi câteva vorbe pentru sine însuși.

În cele din urmă, cu o voce pe jumătate șoptită, părănd a nu aștepta niciun răspuns, întrebă:

— E cineva aici?

Am crezut potrivit să-mi fac cunoscută prezența, căci deja știam deprinderile lui Heathcliff și m-am temut că ar fi putut căuta mai departe dacă aș fi tăcut.

Prin urmare, m-am întors și am deschis tăbliile patului – și nu voi uita prea curând efectul produs.

Heathcliff stătea lângă ușă, în cămașă și pantaloni, cu o lumânare în mână ce îi picura peste degete și cu fața albă precum perețele din spatele său. Primul scârțâit al dulapului de stejar îl făcu să se cutremure ca la un șoc electric: scăpă din mână lumânarea la câțiva metri și deveni atât de agitat, încât cu greu reuși s-o ridice de jos.

— Doar eu, domnule, oaspetele dumneavoastră, am spus, dornic să-l scutesc de umiliința de a-și da și mai mult în vileag spaima. Am avut neșansa de a țipa în somn din cauza unui coșmar groaznic. Îmi cer scuze că v-am deranjat.

— Bată-te Dumnezeu să te bată, domnule Lockwood! Mai bine-ai fi stat la..., începu gazda mea și-și așeză lumânarea pe scaun, căci nu izbutea s-o țină drept. Și, mă rog, cine te-a invitat în camera asta? continuă el, cu unghiile încleștate în palme și strângând din dinți pentru a-și opri tresăririle fălcilor. Cine anume? Mă gândesc c-ar fi bine să-l dau afară din casă chiar acum!

— Slujnica dumneavoastră, Zillah, am răspuns eu după ce am coborât pe podea și m-am îmbrăcat. Puțin îmi pasă dac-o faceți, domnule Heathcliff, o merită cu prisosință. Bănuiesc că n-a vrut decât o altă dovadă că locul ăsta-i bântuit, și asta pe socoteala mea. Ei bine, da, este, e plin de fantome și spirite. Aveți toate motivele să-l încuiăți pe veci, vă asigur. Nimeni nu v-ar mulțumi pentru găzduire într-un asemenea bârlog.

— Ce vrei să spui? a întrebat Heathcliff, și, mai ales, ce faci? Culcă-te la loc, până trece noaptea, dacă tot *ești* aici, dar, pentru numele lui Dumnezeu, nu mai repeta zgomotul ăla îngrozitor. Nimic nu justifică asemenea urlate, doar dacă ți-ar tăia cineva beregata.

— Dacă demonul ăla ar fi intrat pe geam, probabil că m-ar fi sugrumat cu adevărat! i-am răspuns eu. Nu am de gând să mai îndur persecuțiile strămoșilor dumneavoastră neprietenoși – nu cumva reverendul Jabez Branderham v-a fost rudă, din partea mamei? Cât despre obrăznicătura aia de Catherine Linton sau Earnshaw, sau cum o fi chemat-o, probabil c-a avut un suflet hain și mult încercat. Tocmai mi-a spus că de douăzeci de ani umblă pe pământ: o pedeapsă dreaptă pentru păcatele ei, sunt convins!

De cum mi-au scăpat aceste vorbe din gură, mi-am amintit de asocierea numelui lui Heathcliff cu cel al lui Catherine în carte, fapt ce-mi ieșise cu totul din minte până ce m-am deșteptat complet. M-am înroșit când mi-am dat seama de nesăbuinta vorbelor rostite, dar, fără a lăsa nimic altceva să se vadă, m-am grăbit să adaug:

— Adevărul este, domnule, că mi-am petrecut prima parte a nopții...

Aici m-am oprit din nou, căci fusesem pe cale să spun „studind niște cărți vechi”, ceea ce ar fi dezvăluit faptul că îmi era familiar conținutul lor tipărit și scris de mână deopotrivă; drept pentru care am continuat:

— ... Silabisind numele înscrise pe pervaz. O îndeletnicire monotonă, menită a mă face să adorm, asemenea numărărilor sau...

— Ce vrei să spui când îmi vorbești astfel? tună Heathcliff, cu o vehemență sălbatică. Cum, cum îndrăznești *dumneata*, sub propriul meu acoperiș – Doamne, e nebun de vorbește așa!

Și se lovi peste frunte, cu furie.

Nu știam ce ar fi trebuit să fac, să mă simt ofensat de limbajul folosit, sau să îmi urmez explicațiile; bărbatul însă părea atât de afectat, încât m-am îndurat de el și am continuat să-mi povestesc visul. Am afirmat că nu auzisem niciodată numele de „Catherine Linton”, dar că îl citisem îndeajuns de des ca să-mi lase o impresie care, iată, s-a materializat atunci când nu mi-am mai putut ține imaginația sub control.

Încet-încet, pe măsură ce vorbeam, Heathcliff își găsi adăpost în umbra patului, pe care se și așeză, într-un final, aproape ascuns. Ghiceam, după respirația lui neregulată și întretăiată, că încerca să-și învingă un acces de emoție puternică.

Nedorind să-i arăt că percepușem acest conflict, am continuat zgomotos să-mi aranjez ținuta, am aruncat o privire asupra ceasului și am pornit un monolog despre durata nopții:

— Încă nu este nici trei dimineața! Aș fi putut jura că s-a făcut deja șase – timpul pare că stă în loc aici – probabil că ne-am retras la culcare la orele opt!

— Iarna, întotdeauna la ora nouă, iar scularea e la patru, îmi răspunse gazda, înăbușindu-și un oftat și ștergându-și o lacrimă, după cum am dedus din mișcarea făcută de umbra brațului său. Domnule Lockwood, a adăugat el, poți merge la mine în cameră; dacă o să cobori așa de devreme, vei deranja toată casa, iar mie mi-ai trimis somnul tocmai la dracu' cu țipetele astea copilărești.

— Și mie la fel, am replicat. O să mă plimb în grădină până la ziuă și pe urmă voi pleca; nu vă temeți, căci n-am să repet o astfel de vizită nedorită. M-am lecutit, nu mai caut vreo plăcere în mijlocul oamenilor, fie la țară sau la oraș. Un om rațional ar trebui să găsească suficientă companie în sine însuși.

— Încântătoare companie! murmură Heathcliff. Ia lumânarea și mergi unde vrei. Te voi urma curând. Nu intra în curte, câinii sunt dezlegați, și nici în casă – Juno e de gardă acolo – ei bine, n-ai decât să umbli pe scări și pe coridoare – haide, ieși de-aici! Vin și eu imediat.

M-am supus, adică am ieșit din încăpere, și am rămas pe loc, neștiind unde duceau coridoarele acelea înguste; și, fără să vreau, am devenit martorul unei dovezi de superstiție a stăpânului casei, ce-i dezmințea în mod ciudat aparentul bun-simț.

Se apropie de pat, deschise fereastra și izbucni într-un hohot de plâns nestăpânit, încărcat de patos.

— Intră! Intră! suspina bărbatul. Haide, Cathy, vino. Te rog, *numai o dată*. Iubita sufletului meu, ascultă-mă *de data asta* – Catherine, măcar o dată, acum!

Năluca părea să aibă capriciile unei năluci obișnuite, căci n-a dat niciun semn, dar zăpada și vântul care vâjâiau sălbatic au intrat pe fereastră și, ajungând până la mine, mi-au stins lumânarea.

Era atâta disperare în jalea ce însoțea delirul lui, încât compasiunea m-a făcut să-i trec cu vederea nebunia. M-am retras, oarecum enervat că auzisem toate acestea și iritat că îi povestisem coșmarul acela ridicol, care provocase agonia de acum, deși *motivul* mi se părea cu totul de neînțeles.

Am coborât cu grijă la parter și am nimerit în bucătăria din spate, unde un rest de foc m-a ajutat să-mi reaprind lumânarea.

Nimic nu mișca, în afară de un motan fumuriu, târcat, care s-a furișat din cenușă și m-a salutat cu un mieunat certăreț. În jurul vetrei erau două bănci arcuite, care aproape că se uneau în cerc; m-am întins pe una dintre ele, iar cotoiul s-a cocoțat pe cealaltă. Am moțait amândoi atâta timp cât locul de retragere nu ne-a fost invadat, după care coborî Joseph, târșindu-și picioarele pe o scară de lemn care se pierdea în înălțimea acoperișului, printr-o trapă: bănuiam că era drumul spre mansarda lui.

Omul aruncă o privire crâncenă spre flăcăruia pe care îndrăznisem să o ațâț în vatră, alungă pisica de pe bancă și, de cum se instală în locul rămas liber, începu să-și umple pipa cu tutun. În mod evident, prezența mea în sanctuarul său era o nerușinare mult prea mare pentru a merita să fie comentată. În tăcere, duse pipa la gură, își încrucișă brațele și începu să pufăie.

L-am lăsat să se bucure în liniște de mica lui plăcere; după un ultim fum, urmat de un oftat din rărunchi, Joseph se ridică și plecă la fel de solemn pe cât sosise.

Apoi în cameră pătrunse un pas mult mai sprinten, și, exact când eram pe punctul de a zice „Bună dimineața!”, am închis gura la loc fără a-mi mai rosti salutul, căci Hareton Earnshaw

Își spunea *sotto voce* rugăciunile, ce constau într-o serie de înjurături adresate fiecărui obiect de care se lovea în timp ce cotrobăia într-un ungher după o lopată, ca să curețe zăpada. Privi peste spătarul băncii și-și umflă nările; cred că îi trecea prin cap să schimbe politețuri cu mine la fel de mult ca și cu tovarășul meu, motanul.

Am ghicit din pregătirile făcute că îmi era permis să plec, așa că am părăsit banca tare și am făcut o mișcare spre a-l urma. M-a observat și mi-a arătat cu mânerul lopeții spre o ușă, sugerând cu un sunet dezarticulat că pe acolo ar trebui să ies, de-aș dori cumva să-mi schimb locul.

Ușa dădea în casă, unde femeile erau deja treze: Zillah, înarmată cu niște foale uriașe, ațâța flăcările în cămin, iar doamna Heathcliff, îngenuncheată în fața focului, citea o carte la lumina acestuia.

Își ținea mâna pavază între dogoarea focului și ochi și părea pe deplin absorbită de ocupația sa: se întrerupea doar ca să mustre servitoarea că o acoperă cu scânteii, sau să alunge vreun câine care își vâră botul în fața ei.

L-am descoperit cu surprindere și pe Heathcliff. Stătea lângă foc, cu spatele la mine și tocmai punea punct unui șir de ocări adresate sărmanei Zillah, care, din când în când, își întrerupea lucrul și trăgea de colțul șorțului, lăsând să-i scape gemete de indignare.

— Iar tu, tu, ești o..., izbucni el, tocmai când intram, și se întoarse către nora sa, cu un epitet la fel de inofensiv precum „rață” sau „oaie”, dar reprezentat de obicei prin puncte de suspensie. Iar ai început cu șmecheriile tale! Toți ceilalți din casa asta își câștigă pâinea – numai tu trăiești din mila mea! Pune gunoiul ăla deoparte și găsește-ți ceva de făcut. O să-mi plătești pentru blestemul de a te avea veșnic în fața ochilor, mă auzi, ticăloaso?

— Prea bine, o să pun gunoiul ăsta deoparte, fiindcă știi să mă silești, dacă îndrăznesc să-ți ies din vorbă, răspunse tânăra,

care-și închise cartea și o aruncă pe un scaun. Dar n-am să fac nimic, chiar dacă ți-ai înghiți limba înjurând, decât ce poftesc eu!

Heathcliff își ridică mâna, iar partenera sa de discuție țâșni la o distanță ce-i oferea protecție, evident obișnuită cu greutatea palmei lui.

Cum nu aveam de gând să fiu părtaș la o sfadă între cățel și pisică, am intrat brusc în cameră, de parcă abia așteptam să stau lângă foc și nu aș fi bănuțit nimic despre disputa astfel întreruptă. Au avut cu toții destulă decență pentru a suspenda ostilitățile; Heathcliff își vârî pumnii, din obișnuință, în buzunare, iar doamna Heathcliff își răsfrânse buza și se așeză pe un scaun aflat la distanță. Se ținu de cuvânt și rămase nemișcată tot restul timpului petrecut de mine acolo.

Care, de altfel, a fost scurt. Am refuzat să iau micul dejun împreună cu ei și, de cum au licărit zorii, am profitat și am ieșit în aerul ce era de acum limpede, liniștit și rece ca gheața.

Înainte să ajung la gardul din spate al grădinii, am auzit glasul gazdei mele, care-mi striga să mă opresc și se oferea să mă însoțească până treceam de mlaștini. Un ajutor bine-venit, căci întreg dealul ajunsese un ocean alb tălăzuit, în care suișurile și coborâșurile nu mai corespundeau cu forma reală a pământului – nenumărate adâncituri erau umplute, până la buză, de zăpadă, în vreme ce mormanele de pietre rămase de la carieră dispăruseră pe deplin din tabloul care mi se întipărise în memorie deunăzi.

De o parte a drumului observasem un șir de pietre, așezate cam din șase în șase metri; erau înalte și stropite cu var, special făcute să ajute în întuneric sau pe o ninsoare asemeni acesteia, în care puteai confunda mlaștina cu terenul solid. Cu toate astea, nu mai rămăsese mare lucru din ele, în afară de câte un punct negricios ici-colo; iar tovarășul meu de drum se văzu deseori nevoit să-mi spună să o iau la dreapta sau la stânga, atunci când eu eram convins că urmez corect cotiturile drumului.